

8370

СЛАВЕНСКА ВИЛА.

СПЈЕВАО

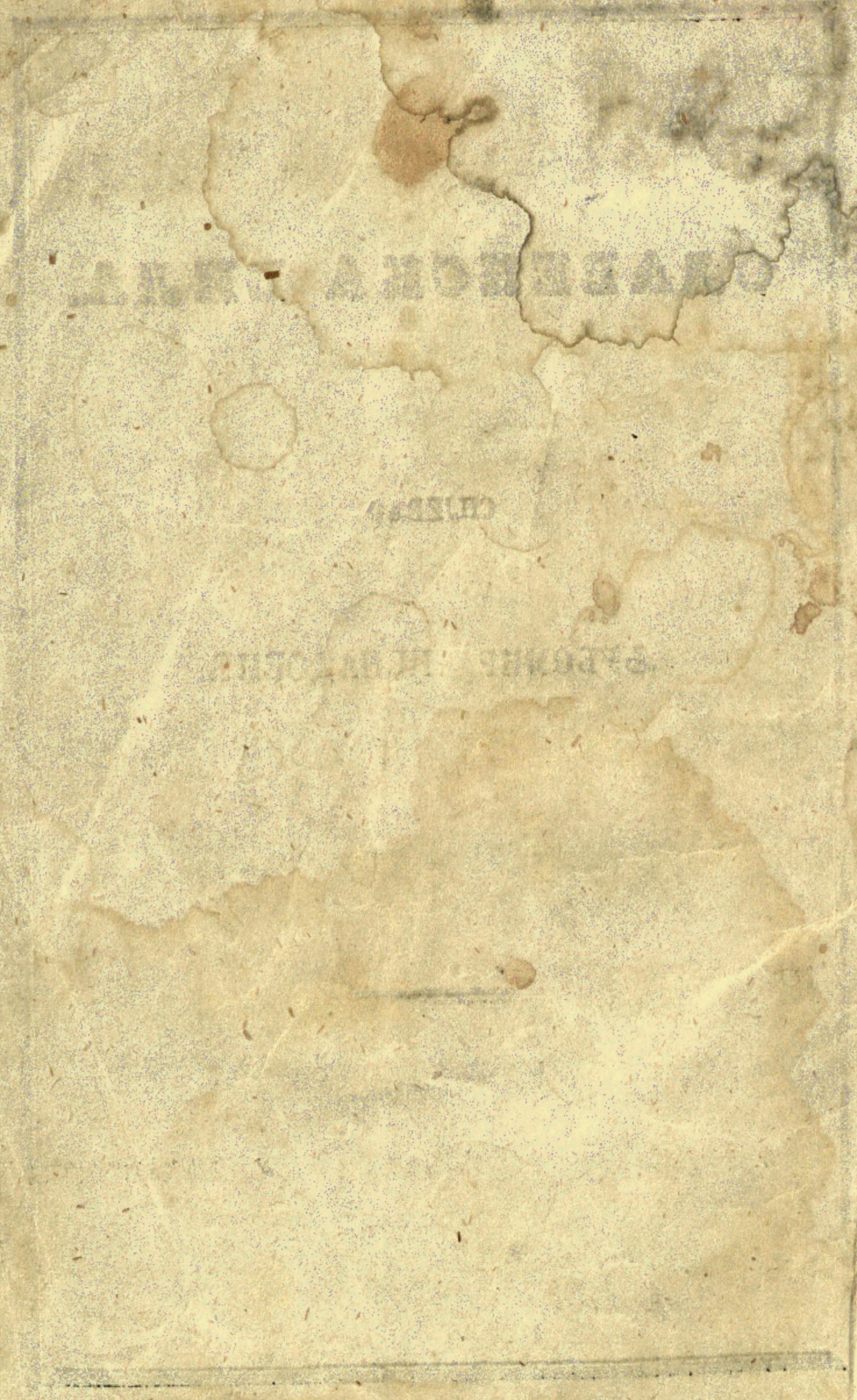
ЉУБОМИР НЕНАДОВИЋ.

9768

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

Р. 1254

8370

~~205493~~

Р. 1254
Срп. 364. 2

СЛАВЕНСКА ВИЛА.

СПЈЕВАО

ЉУБОМИР НЕНАДОВИЋ

године 1847

на Некару у Њемачкој.

У КАРЛОВЦИМА.

БРЗОТИСКОМ НАР. ПЕЧАТЊЕ ДАН. МЕДАКОВИЋА

Ср. 1599

1849.

СЛАВЯНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

СЛАВЯНСКАЯ

БИБЛИОТЕКА

1840

на Венгрии и Сербии

СЛАВЯНСКАЯ

БИБЛИОТЕКА

1840

Дан настае и сунце одскаче
На карпатма бјела вила плаче.
Преливају с' разпушћене власи
Зрак сунчани њено лице краси..
Доле плачну главу оборила
И на леву с руку наслонила.
Сва природа тужила је с' њоме
Будућности — Богу великоме.
И тичице гласак скаменјен је
И цветића мирис изгубљен је.
Поглед на њу живот одузима
Свему оном што животом дима
Њена глава — глава божествена
Гвозденом је круном окруњена;
На круни су четири камена
Са четири велика имена.
Око ње је зелена травица
На травици сузна је росица
И бистре се рјеке замутиле
И шуштаће своје уставиле,
Јербо суза сада тежка капље.
Коју вила једног рода вапје.
Када се је сита наплакала
Љутило је на ноге устала.

Па се јарком сунцу окренула:
 И Славенско име споменула:
 „Јарко сунце деветнестог вјека
 Ти си сунце Славенскога света,
 Познајем те ти си сунце моје,
 Ја сам веће вредна ждраке твоје,
 Одавно си мене оставило
 И за црне облаке се крило,
 Ти си сјало Шпарти и Атини
 Цировој си сјало царевини.
 Пратило си сина Филипова
 И гледало сва дјела његова.
 Сјало с Риму сјало с Цариграду
 Сјало с југу и сјало с' западу,
 Ти с' пореду свим народма сјало
 И пореду све ји остављало;
 Сад нас ево у оном времену
 Гди већ треба да сјаш и Славену,
 Време дође да у том бар вјеку
 Види лице моје сваки на свећу
 Име моје и језик и племе
 Старије су нег карпатске стјене.
 Славна дјела твоијех Славена
 Именом су туђим покривена
 Јер Славени само су радили

А са дјелом други се фалили,
 Сунце јарко деветнестог вјека
 Теб' да с тужим на по овог света,
 Да ти кажем Турке и Татаре
 И Германе и дивље Мађаре,
 Како језик мог доброг народа
 Оплављаху као мутна вода,
 Са сви страна на ме нападају
 Да ме јоште младу прогутају.
 Ал' то није узрок туге моје
 Славени се од тога небоје.
 Јер имају и славу и дику,
 Сунце јарко теб' су на видику.
 Ал' неслога и овог времена
 Разорава снагу Славенина.
 Што Славени у овоме веку
 Један другог на боишту секу,
 То је рана што ми срце тишти
 И славенску величину ништи.
 То је узрок што нисам весела
 Са висине ове запјевала.
 Ти знаш моје туге и несреће,
 Па шта ћу ти казивати веће.
 Ти си млога чуда прегледало
 И опета сјајно си остало.

Од Каина па до Метерника
Видило си ти зла сваколика.
Гледало си и опет си сјало
Лепшем добу ти си се надало.
Ал' кажи ми како с' могло данас
Родити се да засијаш на нас?
Да осијаш оне безбожнике
И највеће на свету грешнике.
Да осијаш три несрећне круне
Што ји данас сваки поштен куне.
Што дигше мутне свуд облаке
И народе нападају сваке
Тужну Пољску већ четири пута
Дјелише је као да је пушта.
Историје! чујеш света правдо
Подјелише, ко Курјаци стадо.
Разтераше све моје пољаке,
И побише најбоље јунаке.
Узеше им земље и огњишта
Њи послаше на туђа боишта.
Шесет дана од својега дома
Нађу место свог жалосног гроба.
Тужан Пољак за туђина с' бије
И за другог крв јуначку лије.
Пола живи на ладном Иртишу

Сузе роне у Ланцу уздишу.
 У Шпандау или у Мункачу
 За слободом у тамници плачу.
 Ил чак бјеже преко Оцеана
 У пустињам траже себи стана.
 Код тигрова и хиена љути
 У пустињам сад се штеде људи
 А овд свете? — у Европе среди
 Видио си шта крв људска вреди,
 Видио си Прагу и Варшаву
 Видио си сву Пољску крваву.
 Крв је сама то моји Пољака,
 Крв славенски најбољи јунака.
 Што је радо за слободу дају
 И овако сборе кад падају:
 „Боже, сада при овоме часу
 „Уво твоје приклони ми гласу,
 „Јер при овом последњем тренућу
 „Немолим те за жизан будућу;
 „Немолим те за грјехове моје
 „Нити иштем милосрђе твоје
 „Не молим те за спасење душе
 „Жеља моја тамо ме не вуче.
 „Већ, о Боже! ако има ђегод
 „Ја те молим избави ми народ.

„То је жеља, то молба једина
 „Чуј ме, Боже! са твои висина.
 Није душу, већ мој народ спаси
 „То су моји последњи уздаси;
 „Поеведочи још праведан да си.“
 Ето — тако свуда Пољак пада
 За слободу свог народа страда.
 Сиротује по земљи Француској,
 С' краја на крај бјежи по Немачкој.
 Једне пјесак Африкански гори
 Друге опет мач Черкезки мори.
 Пољак нема више отачбине,
 Пољак нема више домовине.
 Пољска моја дубоко је пала
 Силна рука њу је стропоштала.
 Да је пала од татарске руке
 Неби било ни по моје муке.
 Већ је пала од три ришћанина
 Од три страшна ова тиранина:
 О Аустрио, жив' те Бог убио!
 Шта је теби Славен учинио?
 Те га желиш у свету затрти
 И његове крви се налити.
 Да са собом ти славена немаш
 Отишла би давно куд се спремаш.

Срб чува'ти од турчина леђа
 И он ти је свуда жива међа.
 А ти опет народност му газиш
 И језик му ће год можеш, давиш.
 О Аустрио, жив' те Бог убио!
 Шта је теби Чех мој учинио?
 Те си од њег земљу опустила
 И језиком твоим изтурчила,
 Кад си јоште ти малена била,
 Ческа те је често закрилила.
 Снажна ј' била али није хтела,
 А све би ти земље изотела
 Она ти је круну презирала
 Недостојну за себе држала.

— — — — —
 — — — — —
 Ческа, Крањска, Далмација славна
 Моравија, Славонија равна
 И Хрватска и Словачке стране
 Све то тебе свог душмана ране
 А све то је славенског имена
 Тог језика и тога племена.
 Татре моје ће сам се родила
 И то си ми давно освоила
 Па бар да си с' тиме задовољна

Трила би за време невољна
 Али сада да од Бога нађеш
 Шта сад чиниш куда мртва скачеш
 Шта се машаш у Пољаке моје
 За велике после јаде твоје.
 Шта ће теби Краковиа мала
 Те с' толико за њоме плакала.
 Та последња искрица сталности
 И опомен пољачке прошлости.
 О Аустрио, жив' те Бог убио!
 На те ми је ко на никог жао.
 Код толики што имаш Славена
 Гадна груд ти није насићена.
 Мало л' ти је твоје царевине
 И Унгарске пусте краљевине?
 Мало л' ти је круна Отокара
 И столица посавскога бана?
 — — — — —
 — — — — —
 Јел' ти мало, о славенски јуда!
 Јел' ти мало тога свега чуда.
 Мало л' ти је пусто ти остало
 И име ти у содом пропало
 Већ насрћеш на пољско кућиште
 Да му срушиш последње огњиште.

Из' славенства с' ти царство скршила
 Пољска ти је живот одржала.
 Са ческе си златно руо свукла
 И на леђа грбава обукла

— — — — —
 — — — — —

Стан овамо ако образ имаш
 Да у очи још коме погледаш.
 Срам те било свету на видику,
 Срам те било у људском облику.
 Знаш ли јадна срећа те незнала
 Ти славенству како с отежала.
 Оро твој је јарам тиранина,
 Кои жуљи мога славенина.
 Видиш јадна да већ у гроб падаш
 Па чему се јоште мртва надаш.
 Видиш гроб свој и свога имена
 Обрасла си од свуд од славена.
 Бече простран ни ти с' небјелио
 Веће живим огњем изгорио!
 Зар ти тако брзо заборављаш
 Зајам такав зар Пољаку враћаш?
 Што је тебе из твојега гроба
 Извукао, да себи изкопа.
 Ту Собјески душу огрешио

У њедрима змију одкравио.
 Избавио од пропасти врага
 Од кога му мио народ страда.
 Сад ти мислиш да Турчина нема
 Нећеш требат помоћи Славена. —
 Ал' нек дркћу те зидине твоје —
 Од мишице ове крепке моје.
 Славенин ће освету вратити
 Зидине ти Пољак ће спалити.
 На твоим ће развалинам пјеват
 Од њега ћеш твоју судбу чекат?
 Он ће туда дизати велике
 Праоцима своим споменике.
 Дркћи, дркћи, веће час избија
 Аустрија већ ти једва дна.
 Дркћи и ти земљо Брани — борска
 Јербо јоште живи моја Пољска,
 А ти мисли да се дати неће
 Да гвоздене те ланце посече.
 Које си јој и ти наметнула
 И Славенству зато омрзнула.
 Из Пољске си с величине старе
 Ти родила незафални тваре.
 Она те је у сред свога крила
 Ко рођено дете одгоила.

И када је била Пољска моја,
Од блатнога до црнога мора
Онда — није хтела од теб' чинит
Што ти сада од ње слабе чиниш.
Ти у овом зрачном времену
Такву пакост твориш Славенину.
Да Славени нису враге смели
Зар не б, они и дотле допрели.
Зар неб место те нове Атине
Биле сада пусте развалине.
— Него вама, о ви редка срца
Што куцате у многога Њемца,
Вама фала племените душе
У кои се још пера не суше,
Од Августа до данашњег дана
Ви браните Пољске моје права.
Ви кажете нек је што је чије,
И крв људска да с' зато нелије.
Говорите са ваши катедра
Шта чинити сада коме треба.
Кој у другом човечност признаје
Тај је вредан и сам човек да је,
И кој знаде шта је то слобода,
Шта ли живот једнога народа
Тај тек може цјенити Пољаке

Ка слободне — и као јунаке.
 — Вила преста и кораком крочи
 И на сјевер баци сјајне очи.
 Преко брда и ријека гледи
 Тамо гди се ладна Нева леди.
 Погледала па се намрштила
 Па је онда била говорила:
 „А ти сестро великог Славенства
 „Малол' ти је твојега првенства?
 Што Славенству као сунце сјаиш
 Да га чуваш а не да га давиш.
 Да ва име и језик се бориш
 И слободу Славенину твориш.
 Од туђина да својега браниш
 Па са свима да се онда славиш.
 Нико не би на те од мог рода
 Вико или војевао онда,
 Јер су прошла већ стара времена
 Време ово време је Славена.
 Москва т' стара крај Неве устала
 И по света сама прогутала.
 Оро т' двоглав далек крила пушћа
 Од Јапана па до невског ушћа.
 Од Дунава до леденог мора
 И Черкезки непроодни гора.

И Европи страовито грокће
 А Китаю на зидове скаче.
 Али незнам шта да сада радим
 Ил' дас фалим или дасе жалим.
 На тај колос на ту величину
 На ту грдну твоју царевину.
 Да је — камо та лијепа срећа
 У теб к слоги само љубав већа,
 Да си својој браћи наклоњена
 Да нетражиш роба подчињена;
 Да си мања а да си блажија
 Цјеломъ свету била би дражија.
 Ко што с' снажна, да си јошт искрена,
 Била б' глава сви мои славена.
 Савете би твоје сви слушали
 И с' тобом се братски световали.
 А овако шта знаду чинити
 Морају се од тебе плашити.
 По други пут неб Србија пала
 Да те није мајком својом звала.
 Пољска б давно њемце растерала
 И плодове за Славенство брала,
 Да ти ниси твоју руку јаку
 Под гр'оце метула пољаку.
 Малол ти је штосе твојој круни

Клања шесет милијона пуни.
 Малол ти је од леденог мора
 До Уралски стрменити гора?
 Јел ти мало чак до Еривана
 И чак тамо преко Астрахана?
 Ако ти је мало Петрограда.
 Енот Рима — ено т Цариграда.
 Ал недирај у пољаке моје;
 Не диж на њи силне руке твоје.
 Иди пређи, преко Арарата
 Ненападај амо свога брата.
 Ид у срце тврдога китаја
 Иди тражи себи равна змаја.
 Па кад дођеш ће већ нема људи
 И ђено су већ брегови пусти,
 Онда с удри с дрвљем и камењем
 И слави се своим пустошењем,
 — — — — —

Некунем те — али ми је жао
 Што је пољак с тебе вако пао.
 — — — — —

Ти си децу од седам година
 Од жалосне Пољске одводила
 Шиљала ји, у козачке степе
 Из недара домовине лепе.

Па кад они до сабље до расту
 Тад ји шиљеш на рођену мајку.
 Да јој они очи собом ваде
 И одтуђен завичај да газе.

— — — — —
 Зла која си починила млога
 Ваздан би ти јоште броит могла.
 Ал ја нећу викати на тебе
 И ружити мој народ и себе.
 Јер твој народ — ка и сви остали
 Куда вођа там су војевали.
 Једна нога из средине твоје
 Гави само свуд пољаке моје.
 Један само смрт држи у руци
 Од које ми умиру пољаци.

— — — — —
 Сав свет знаде троглаву Аждају
 Од које ми пољаци страдају.
 Та три грозна и данас ортака
 Прождераше остатак пољака.
 — Зар су зато ваше руке јаке
 Да гњечите слабе и нејаке
 Зар је зато вама снага дата?
 Да газите ви народна права.
 Зар су зато вама круне дате?

Да ви земље туђе отимате?
 Зар можете мислити и данас?
 Да је свијет читав створен за вас;
 Ал дркћите јер судија стои
 Историја ваша дјела брои.
 Гром вас трпи, људи с небоите
 Будућности али предстоите.
 — Ал жалости! што мој пољак сада
 У окову тежкоме пропада.
 Пољска! пољска! мој народе врли
 Мјесто круне тебе ланац грли.
 Пољска! пољска! мој народе храбри,
 Несрећа те сад велика дави.
 Са тобом сам мој народе славни
 Војевала од времена давни
 Отерала Турке и татаре
 Да Европу цјелу несатаре.
 Па сад место да ти рекне чала
 Једном ти је ногом на врат стала.
 Са језиком брбља речи празне
 А руке јој стоје безпослене.
 Татари су тебе прегазили
 Ал овако нису те давили.
 Ни су теби били тешки Хани
 Ко што су ти сад ови ришћани

Од иљаду већ близу година
 Трајала је твоја царевина —
 А данаске? — јао Пољска моја
 Гди је сила, гди заслуга твоја?
 — Историјо — ти говори за ме
 Глас жалостан оће да изда ме. »
 Ту се вила сузам загушила
 И на ладни камен се спустила.
 Да с одмори од тежког јецања
 И утиша своја уздисања.
 И сунцу се јарком сажалило
 И за облак сјајно лице скрило.
 — Вила опет на ноге устала
 И бисерне сузе убрисала.
 Па с' окреће на све четир стране
 Да поздрави све редом Славјане.
 Сунце с' наже Југу питомоме
 И Балкану брегу великоме
 Тужним оком њега вила прати
 До Авале гди ће опет стати.
 Кад је Сунце виш Авале било
 Вили с' мало чело разведрило.
 Руком маву, Србина спомену
 И говорит весело окрену:
 »Зелен те се ви шумни окомци,

Весел' те се Душана потомци.
Вриједнисте славе и поштења
Вриједнисте ви тога весеља.
Ваше крви ви нисте жалили
Док сте тежки јарам ви свалили.
Слободне су ваше долинице
И на њима честе колебице.
Али то је јоште мала чета
Мог Јужнога Славенскога света
Други краи јоште горко стењу
И падају мјесто да се пењу.
Балкану се ланац досадијо
Па је црном тамом потамнијо.
А Бугарин покрај њега стои
И вјекове свога робства брои.
Ништа није више му остало
Нег трпљења и надежде мало.
Земља плодна Цара Самуила
Готово је сасвим опустила.
Нема снаге и нема живости
Нема своје старе одважности.
Ти с' слободна ти Србијо моја
Па погледај, то је сестра твоја,
Сложите се барем сад у бједи
Јер Славенство од вас много гледи.

Па погледај онда преко Дрине
 И то ти је сестра од старине.
 Ал и она под теретом јечи
 И са ланцем тежког робства звечи.
 Тужи, плаче — ал ти тврдоглава
 Незнаш шта је сродство штали слава.

— — — — —
 Твоје с' Небо трипут превртало
 Да би сунце боље ти засјало.
 Да би лепој твојој будућности
 Бијо темељ у тој садашњости;
 Да би рука твога владатеља
 Дигла с' к оном што је обшта жеља

— — — — —
 Али нема нема свете руке
 Да протера отровнике турке.
 Нема оштре сабље Обилића
 Нема јаке руке Краљевића.
 Кастријота пребила се Ђорда
 Нема Вељка нема Карађорђа.
 Све то пало о Србију моја
 Да б' се дигла самосталност твоја,
 Да б' се своје снаге докопала
 И другاما своим помагала.
 Сад си онде, гди те давно чека.

Историја деветнестог вјека.

Чини сада што се од теб иште

Браћа твоја у невољи пиште

Браћа сестре још у руци турској

Помоћи се сви надају братској.

Срећно стање погледај садашње

А сети се славе некадашње.

Гди је Прилип - гди стара Приштина

Гди Душана стара Царевина.

О Србијо земљо моја мила

Косово си зар заборавила?

Гди су твои њекада праоци

Попадали са сабљом у руци.

„Ој давори ти Косово равно

Шта си данас дочекало тужно

После твога Кнеза честитога

После твога рата жестокога,

Да потомци сада оклевају

Да свог врага с' тебе отерају.

Тиси мјесто жалости и туге

Тиси спомен вјечне Србске сузе.

Тиси мјесто гди је Лазо пао

И Обилић Мурата завлао.

На теби је пало иљадама

Ал с' надамо после осветама

Надали се даће ји потомци.
Осветити са сабљом у руци
Да ће с' тебе отерати турке
Праотцима ублажити душе.
Надали се у своје потомке
Ту да ће им дизат споменике
Али још је то надежда пуста
Још је мрвост стална сирам турава
У колебам код твои сељака -
Јоште гусле о Косову гуде
За осветом Србске груди уде.
Међу њима јоште Милош живи
Сваки од њи жели Турске крви,
Жели ићи на Косово равно
Да освети свог Лавара славно,
Да поврати стару дедовину
И разшири своју Домовину.
Код њи јоште ја надежде тражим
И с' великим мислима се блажим.
О Србијо! ко ти слави неда
Када су је жељна твоја чеда.
Крв косовска крв опета ниште
Душе Србске и у раю ниште
Косово се крви зажеднило
Свако Србче рата зажелило

Напред то је овог вјека воља
Напред Србе напред до Стамбола,
Твог језика то је царевина
То је твоје јоште од старина
Три су т' међе три велика мора
А овамо чак до Штирски гора
И да нико туђину недвори
Кои језик славенски говори,
Ту је вила ријеч уставила
И још једном оком прелетила
Од Болкана до Дуждева мора
И до краја гди је Црна-Гора.
На њој вила очи уставила
Па је њојзи њежно говорила:
„Црна-горо и ти с' моје стадо
При којем се задржавам радо.
Кад је Србе слобода одбегла
Код тебе је у стјене прибегла
А ти си је на дику славена
Кроз читава чувала времена.
Сестре твоје све у миру стоје
Мира нема оружије твоје.
Ти се твоим мишицама фали
Које сви су одавно познали
Од слободни твои тврди стјена

Бјежи душман као морска пјена,
Нема земље и нема народа
Кој на тебе ненапада негда
Али ти си све то раетерала
И слободна до данас остала.
Тукла си се негда са Грцима
С' Римљанима и са Млечићима.
Горди Француз Москву је спалио
Ал побеђен од тебе с' вратио
Од како је турчин крај Дунава
Највећма се дигла твоја слава
Тукла си се и с' глађу и зимом
Ал се ниси покорила ником.
Фала т' зато и слави се вазда
Слава твоја и слава је наша.
Твоим тврдим стјенам ником недај
У туђину поверења немај.
И бори се противу Турака
Нежал крви нит штеди јунака.
Јер се бориш за пола славенства
И чест браниш великога Србства.
Буди стална а близу је време
Кад ће ти се одлакшати бремене
И када ће јужне краљевине
Бит слободне и бити једине.

Када ћеду све сложни радити
 И слободу и правду бранити.
 — Ту се вила опет у ставила
 И усунце очи управила
 А сунце јој с' половине свода
 Сија земље њеног дичног рода.
 Пак с' окреће сад на десну страну
 У долини види земљу славну.
 Гледала је земљу и ћутала
 И жалостно главом је љуљала.
 На један пут гронуше јој сузе
 Јер усвојој земљи види туђе
 Кроз сузе је она говорила
 И на име Ческу земљу звала:
 „Ческа! ческа! мила земљо моја
 Гди је сила гди је снага твоја?
 Ческа ческа одзови се мени
 Одговарај гди су ти славени,
 Земљо лепа куд си чеха дала
 Ког си своим грудма неговала
 Чеси кажте гди је језик мили
 С' ким сте негда ви сви говорили.
 — Еј јунаци устайте из гробља
 Ослободте потомке из робља.
 Жижко тебе једног да споменем

Па да лепшу ја пјесму окренем
 Жижко гдиси да славене браниш
 Да Њемцима опет зајам вратиш
 Еј Кошћуско моја десна руко
 Ти си само теби с' равно туко.
 Испред твога великога духа
 Уклањо се Душман као муха.
 Са маленим тим твоим четама
 Стајо с' снажан ти пред иљадама.
 То сведочи и висла и варта
 И Дубјенка и стара варшава.
 Један с' пао измеђ два силија
 И реко си: финис полонија
 Ал сам рекла ја у исто доба
 Пољска моја нема нигди гроба
 И створи се сав свет у душмане
 Света правда већ сасвим пропадне,
 О Кошћуско опет пољска шије
 Док год једно срце пољско бије,
 Смрт Лазара на равном косову,
 Отокара на Маркову пољу
 Тосу моје две велике ране
 Што и данас јоште су кржаве.
 Ма вјовице рана ми је трећа
 И славенству велика несрећа

Тусе се вила опет устави́ла
 И на ладни камен се спусти́ла
 Дуго седи и у сунце гледи
 Мисли шта јој славан Народ вреди.
 Черте су јој пуне озбиљности
 Пуне лене за нас будућности,
 На челу јој брига и — весеље
 У очима превелике жеље.
 На један пут са стјене устаде
 И на тврду Славску земљу стаде
 Ведро небо према ведром челу
 Сву природу створише веселу.
 Пропјеваше у гори тичице
 Прошушташе опета водице.
 Цвеће цвета и мирис свој даје
 Јер Славенка весела устаје.
 Сунце јарко сав свет обасјало
 И Славене слогом опасало.
 Тице, дрва, камење и трава
 Пјесму поју слава, слава, слава,
 Витка вила краљица славена,
 Виш' читавог света узвишена,
 Напред крочи ногом мужки лупи
 Да се могло на крај света чути.
 Затресосе с' и стари Карпати

Јер Славенство престаје плакати.
 Вила прво у сунце погледи
 Па започе опет да беседи.
 „Нећу тужит о мој зраче свети
 Деветнестог вјека ти ме сети
 Па сам онда одма увјерена
 Да је све то напредак Славена.
 Зрак твој само моје чело ведри
 И весели срце ми у недри.
 Зрак твој само опомиње мене
 Да Славенство цвета а не вене.
 Ти ћеш собом Славенство снажити
 И те мисли тјелом обдарити.
 Чешка, Пољска и све Србске стране
 С' Руском биће све у сајуз сbrane.
 Сунце јарко тога плавог свода
 Ти си сунце Славенскога рода.
 Са сузама теб' сам поздравила
 А с' вјесмом те
 „ — О Славени ја сам сад устала
 И седити нисам наумила.
 Ја сам млада, и висте сви млади
 Сада сложно! — да с' за старост ради
 Ја ћу на вас бдити и лебдити
 Ваша дјела ја ћу овјечити.

Буд'те сложни - и нек вам Славенство
Буде свима једно Отчество.
Ви сте једно јоште од старина
Језик вам је ваша домовина.
Нећу питат гди се ко родијо
Већ ћу питат шта је ко радијо.
Сјести нећу докле ове власи
Честна старост сребром неукраси
Док гођ могу штит римски носити
За народност ја ћу се борити
А за мене нема смрти више
Историја мој живот већ дише.
За мене је на земљи блаженство
Ја сам вјечна ка и човечество
— Сложите се све Славенске страво
Измеђ себе терај те душмане
Ваша вила међу вама стоји
За Славенство заслуге вам броји.

(Хајделберг у Мају 1847 год.)

АЈД! АЈД!

1848 године у пролеће.

1, Још Славенска слава живи

Дакле ми живимо

Што нам оте душман дивји *)

Сабљом да вратимо.

(:Ајд ајд браћо да гинемо

Ил да побједимо

Ајд сви на оружје сада

Нек нам крвник пада:)

2, Дијте с' храбри ви јунаци

Срби и Бугари

Ајд' у помоћ нам Бошњаци

Ватрени Илири.

Ајд', ајд браћо и т. д.

3, Прећ'мо Дрину, Тимок Саву

Сложно с' Бугарима;

---

*) Мјесто овог може се метнути. Шваба, Турци, Мађар и т. д.

Повратимо стару славу
 Бор'мо с' с душманима.

Ајд ајд и т. д. —

4, Хитро пунте вјерне пушке
 Хваћајте с' мачева,
 Осветите смрти мушке

Вашије оцева. — и т. д.

5, Бодрим челом, голим мачем
 Јуриш на душмана
 Смрт крвника вражјег сина

Наша ј' жеља давна. и т. д. —

6, Проклет био кој' нећ' с нама
 На Косово равно,
 Да гинемо за слободу

Ко јунаци славно.

Ајд! ајд! и т. д.

Цјесмицу ову склопио је још 1847
године у пролеће Љубомир П. Ненадовић.
Повод му је дала Пољска несрећа од 1846.
године.

Сачинитељ је живио у оно време у Ње-
мачкој. Догађаји су му од тога времена би-
ли пред очима. Он је видио зла, која је
тужни народ Пољски онда претрпио; он је
видио, шта су три правителства, три риза
Пољског народног живота, онда радили. Цје-
ла Њемачка, цјела изображена Европа мрго-
дила се на неправичност, која се Пољаци-
ма чини. Човекољубцу и Христјанину је-
жила се коса на глави, слушајући и гле-
дајући, шта тирани људски од честитог то-
га народа раде.

Русија, Пруска и Аустрија три пут су
Пољску дјелиле. Оставили су Пољацима на
сабору Бечком од 1815. год. једину Кра-
кову са уском околином као спомен Пољ-
ске самосталности. Они то нису из тога
побуђења учинили, већ зато, што се за њу
нису могли погодити. А Пољаци уцвјеље-

ни сматрали су то као своју утјеху, као спомен, који ће ји, кад тад, подстакнути да слободу своју наново траже.

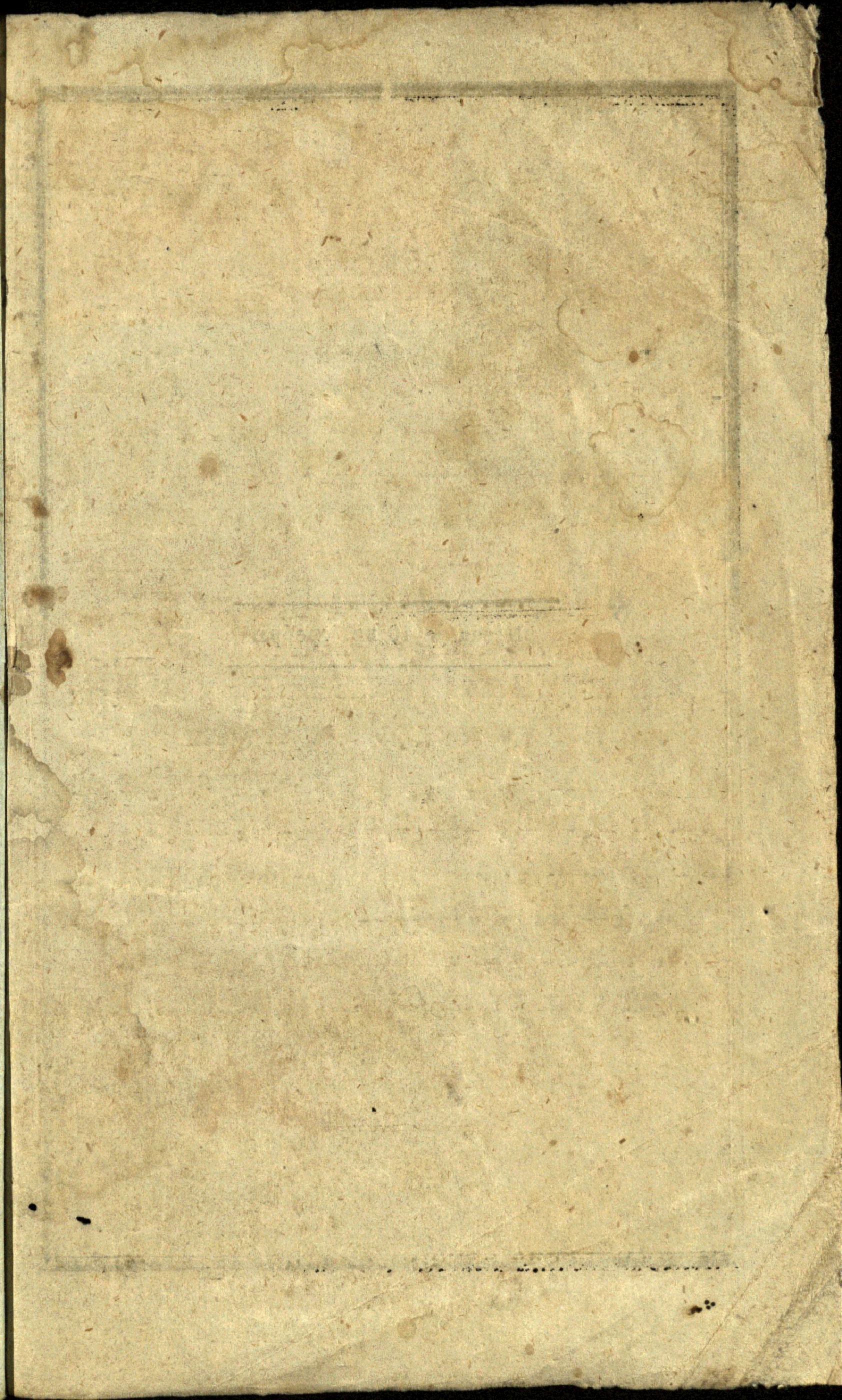
Посље несретног и несмисленог предузећа Пољског од 1846. закључе три ове силе, да се и тај посљедњи мали спомен и јадна утјеха Пољска ебрише. Самовластно, без обзира на своје уговоре, преда Русија и Пруска Кракову чељустима Аустрије.

Никога ние било, који се на ту обновљену ранну Пољског народа ние сажалио. И Сачинитеља је тај случај и као човека и као Славенина тронуо. Пјесма сама најјаснији је доказ његовог чувства.

У пролеће прошле године, кад је сачинитељ ове Виле из Париза у крило рода свога похитао, предао је пјесму ту мени. Нит ми је рекао да је штампам нит да је нештампам. Ја уважавам његово чувство и по чистом чувству израђени његов посао, на га предајем свјету нашем у руке.

М.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P19 СрГ 364.1

Цјена је 10 кр. сребра.